

Justis- og beredskapsdepartementet

Dato: 10.03.2017

Vår ref: 17/00380-11

Deres ref: 17/79

Hørings svar - evaluering og videreføring av midlertidige endringer i utlendingsloven vedtatt på bakgrunn av Prop. 16 L (2015-2016)

Kirkerådet for Den norske kirke takker for tilsendt *Høringsbrev om evaluering og videreføring av midlertidige endringer i utlendingsloven vedtatt på bakgrunn av Prop. 16 L (2015-2016)*. Vi velger med dette å komme med våre kommentarer til forslaget om videreføring.

Språk i høringen

Kirkerådet vil innledningsvis benytte anledningen til å kommentere språket i høringen. Kirkerådet mener at det er viktig å ha et klart, forståelig og poengtert språk i alle høringer, men særlig i høringer som påvirker utsatte og sårbare grupper. I denne sammenheng betyr det mennesker som søker til landet vårt for å få beskyttelse. Vi vil også påpeke at høringsnotater av denne typen i stor grad preges av juridisk fagspråk og mange referanser. Derfor må det særlig legges til rette for at alle høringsinstanser – også de som ikke har juridisk kompetanse, men som like fullt i sitt arbeid påvirkes av forslagene og har interesse av å komme med hørings svar – bør kunne forstå innholdet i høringen uten altfor store problemer. Vi blir bekymret når vi allerede i tredje avsnitt møter en setning som denne:

Dette innebærer at dersom søkeren har reist til Norge etter å ha hatt opphold i en stat eller et område hvor vedkommende ikke var forfulgt, skal det ikke være et vilkår for å nekte å ta asylsøknaden til realitetsbehandling at vedkommende vil få en søknad om beskyttelse behandlet der.

Hva betyr dette?

Eller også:

Det tidligere kravet i utl. § 32 første ledd bokstav d om at realitetsbehandling bare kan nektes dersom søkeren vil få en søknad om beskyttelse behandlet i tredjelandet, gjør det vanskelig å nekte realitetsbehandling for personer som har oppholdstillatelse i et tredjeland på annet grunnlag enn beskyttelsesbehov, for eksempel fordi de har arbeidstillatelse eller tillatelse til å studere der. (Høringsnotatet, s. 17)

Det gis utfyllende - og for en stor del grei språklig - informasjon om hva som ligger i forslaget til videreføring av de midlertidige lovendringene senere i høringsnotatet. Det rettfærdiggjør likevel ikke en slik innledende, *forklarende* setning om hva videreføringen av endringene i retur til trygt tredjeland innebærer, eller at «fagspråk» vanskeliggjøres ved hjelp av lange setninger og dårlig språk.

Instruksmyndighet

Departementet legger til grunn for videreføring av endringene at «... det må legges til grunn at innstramningstiltak påvirker tilstrømningen til Norge, ...» slik «Høring om endringer i utlendingslovgivningen (innstramninger II)» gir en begrunnelse for. Kirkerådet er svært kritisk til en slik argumentasjon som legger opp til å skremme mennesker – også dem som har *rett og krav på beskyttelse* – fra å komme til landet. UNHCR har tidligere kritisert det danske forslaget om endringer i den danske utlendingsloven av samme grunn (i sin høringsuttalelse av 06.01.2016).

Kirkerådet ser fram til utredningen fra Særdomstolsutvalget/Graver-utvalget og deres utredning av klagesaksbehandling. UNEs rolle er svært viktig for å sikre rettsikkerheten til enkeltmennesker og familier, og vi har etterspurt en evaluering av UNE i flere år. Vi er derfor kritiske til instruksmyndigheten som ligger i forslaget til videreføring. En videreføring av departementets instruksjonsmyndighet ovenfor UNE vil kunne medføre økt politisering av innvandringsfeltet. Beskyttelsesvurderinger burde tilsi en tyngre vektlegging av hensynet til rettssikkerhet, snarere enn hensynet til politisk styring. Vi mener at UNE bør forbli en *uavhengig* klageinstans som ikke kan instrueres fra departementet annet enn gjennom lov og forskrift. Dersom instruksjonsmyndigheten videreføres settes UNEs rolle som et prinsipielt uavhengig klageorgan i fare. Vi ser at instruksmyndigheten også har flere positive sider – slik som for eksempel *GI-16/2016 Om adgangen til å møte i nemdmøter og avgj uttalelse i asylsaker som omhandler troverdighet av konvertering (konvertittsaker)* – men det svekker ikke vår prinsipielle holdning til spørsmålet.

Retur til trygt tredjeland

Kirkerådet vil kort si til spørsmålet om retur til tredjeland, hvor «Erfaringene knytter seg i hovedsak til saker i Storskog-porteføljen» (s. 18), at departementets vurdering ikke overbeviser oss om ønsket effekt. I tillegg har vurderingene vært omdiskuterte. Kirkerådet stiller seg svært kritisk til en slik videreføring av adgang til å nekte å ta søknad om beskyttelse etter §28 til realitetsbehandling.

Tvangsmidler

Kirkerådet har tidligere gitt sitt høringssvar til forslaget om endringer i «Forslag til endringer i utlendingslovens regler om tvangsmidler» (av 19.12.16). Her fremkommer noen av de prinsipielle tanker Kirkerådet har knyttet til bruken av tvangsmidler. Der står det bl.a.:

Høringsnotatet berører et felt hvor stor grad av aktsomhet må utvises. Samfunnets bruk av tvangsmidler generelt, og i dette tilfellet overfor de som faller inn under utlendingslovens kapittel 12 spesielt, må alltid forstås som et siste virkemiddel. I håndteringen av utlendingssaker bør derfor bruken av tvangsmidler unngås så langt som mulig. Særlig gjelder dette tilfeller som berører uskyldig tredjepart og da i særdeleshet der barn og unge er involvert. (s. 1 i høringssvaret fra Kirkerådet av 13.02.17).

Videre understreker vi at «ekstraordinære situasjoner» ikke i seg selv alltid er en begrunnelse for å skape nye «snarveier» rundt opparbeidede, rettsstatlige prinsipper: «Alternative løsninger vil det være mulig å komme opp med selv i «ekstraordinære situasjoner».» (s. 2 i samme høringssvar).

Avslutning

Kirkerådet har merket seg et stort trykk på innstramninger i utlendingsloven og –forskriftene. Kirkerådet er bekymret for videreføring av de midlertidige endringer i utlendingsloven vedtatt på bakgrunn av Prop. 16 L (2015-2016). Flere sider ved proposisjonen er blitt sterkt kritisert av mange parter både på prinsipielt grunnlag og knyttet opp til praksis. De praktiske erfaringene – særlig knyttet opp til asylsøkeres rettsikkerhet – er usikre. Kirkerådet ønsker større kunnskapsgrunnlag for å kunne si at innstramningene og de utvidede instruksmyndigheter som ønskes videreført ikke går på bekostning av rettsikkerheten.

Med vennlig hilsen

Jens-Petter Johnsen
Direktør, Kirkerådet

Berit Hagen Agøy
Generalsekretær, Mellomkirkelig råd

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:		
Kirkerådet, Berit Hagen Agøy	Postboks 799 Sentrum	0106 OSLO
Kirkerådet, Jens-Petter Johnsen	Postboks 799 Sentrum	0106 OSLO
Kirkerådet, Øyvind Meling	Postboks 799 Sentrum	0106 OSLO
Mottakere:		
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030 OSLO